

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА ЯК ПЕРЕДУМОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Передумовами ефективного функціонування та сталого розвитку підприємств за ринкової турбулентності, що посилюється і прогресує в міру розвитку глобалізаційних процесів та зростання насиченості ринку, є модернізація системи управління та розвиток підприємницької діяльності на засадах підвищення її конкурентоспроможності та фінансової незалежності. Першорядну важливість набуває активізація та безпека економічної діяльності підприємств як основа їх конкурентоспроможності та стабілізації становища на ринку. Як наслідок – зростає науковий і практичний інтерес до фінансової безпеки підприємств, що, в свою чергу, актуалізує дослідження її теоретичного базису як передумови сталого розвитку підприємницької діяльності в Україні.

Порівняльний аналіз сучасної термінології та основних положень загальноновизнаних теорій безпеки економічних систем виявив, що фінансова безпека – складний багатогранний феномен, який ідентифікують на рівні підприємства, галузі, регіону, держави. Відносно підприємства фінансова безпека трактується як:

– кількісно та якісно детермінований рівень його фінансового стану, що забезпечує стабільну захищеність пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії і створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному і перспективному періодах;

– здатність підприємства самостійно розробляти і проводити фінансову стратегію відповідно до цілей загальної корпоративної стратегії в умовах невизначеного і конкурентного середовища; граничний стан фінансової стійкості, в якому повинно знаходитися підприємство для реалізації своєї стратегії, характеризується спроможністю підприємства протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам;

– стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів підприємства, виражений у найкращих значеннях фінансових показників прибутковості й рентабельності бізнесу, якості управління, використання основних і оборотних засобів підприємства, структури його капіталу, норми дивідендних виплат за цінними паперами

підприємства, а також курсової вартості його цінних паперів як синтетичного індикатора поточного фінансово-господарського стану підприємства і перспектив його технологічного та фінансового розвитку;

– комплексна характеристика фінансів, здатність підприємства в повній мірі задовольняти як власні потреби, так і інтереси власників та інших учасників фінансових відносин. При цьому фінанси підприємства безпосередньо характеризуються можливістю нормально створювати і розподіляти вартість продукції, робіт, послуг, утворювати доходи і прибутки, здійснювати необхідні витрати, формувати, розподіляти і використовувати фінансові ресурси;

– складова економічної безпеки підприємства, яка відображається через систему критеріїв і динамічних показників його стану, що дозволяє підтримувати фінансову стабільність в поточній та стратегічній перспективі, а також ступінь захищеності фінансових інтересів на усіх рівнях фінансових відносин за рахунок ефективного використання економічного потенціалу підприємства з метою протистояння зовнішнім і внутрішнім загрозам, як реальним, так і потенційним.

Репрезентована в економічній літературі варіативність наукової думки щодо сутності фінансової безпеки підприємства свідчить, що її визначають такі основні характеристики, як: стан та ефективність формування, розподілу та використання фінансових ресурсів; захищеність фінансово-господарських інтересів підприємства від ідентифікованих ризиків та загроз внутрішнього та зовнішнього бізнес-середовища, здатність розробляти та реалізовувати фінансову стратегію за умов невизначеності та ризику.

Викладене доводить, що фінансова безпека підприємства є складною економічною категорією, яку в контексті спрямування управлінських дій менеджменту підприємства слід розглядати як ступінь узгодженості у часі і просторі власних інтересів підприємства та суб'єктів зовнішнього середовища, що досягається ефективним управлінням фінансових ресурсів і дозволяє протистояти фінансовим ризикам і загрозам, забезпечуючи можливості сталого та ефективного розвитку.

Для забезпечення і підвищення рівня фінансової безпеки підприємство, яке є відкритою соціально-економічною системою, має володіти здатністю відображати негативний вплив зовнішніх і внутрішніх факторів бізнес-середовища, а також, реалізуючи концепцію сталого розвитку, забезпечувати подальший рух і перехід безпеки системи на якісно новий рівень.